

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ!

ZIŅOJUMS PAR DIVPUSĒJĀ UN TRĪSPUSĒJĀ SOCIĀLĀ DIALOGA ATTĪSTĪBU VIDZEMES REĢIONĀ

2014. gada II. pusgads

Ziņojumu sagatavoja:
Latvijas Darba devēju konfederācijas
Reģionālās attīstības un sociālā dialoga koordinators
Vidzemes reģionā
Andrejs Bušenko

Šis materiāls ir veidots ar Eiropas Sociālā fonda un Latvijas valsts finansiālu atbalstu projekta „LDDK administratīvās kapacitātes stiprināšana reģionos” (id.Nr.1DP/1.5.2.2.1./08/IPIA/SIF/002/02) ietvaros. 85% no projekta finansē Eiropas Savienība ar Eiropas Sociālā fonda starpniecību un 15% Latvijas valsts ar Sabiedrības integrācijas fonda starpniecību.

Cēsis, 2015. gada janvāris

Saturs

SAĪSINĀJUMI/ APZĪMĒJUMI	3
IEVADS	4
VIDZEMES PLĀNOŠANAS REĢIONS – VIETA SOCIĀLĀ DIALOGA ATTĪSTĪBAI	5
LABĀKIE DARBA DEVĒJI VIDZEMES REĢIONĀ.....	13
PAVEIKTAIS SOCIĀLĀ DIALOGA JOMĀ.....	18
VIDZEMES PLĀNOŠANAS REĢIONA SVID ANALĪZE	25
SECINĀJUMI UN IETEIKUMI	26
UZDEVUMI PRIORITĀŠU SASNIEGŠANAI 2015. GADA PIRMAJAM PUSGADAM:	27

Saīsinājumi/ apzīmējumi

a/s	Akciju sabiedrība
DDO	Darba devēju organizācija
EM	Ekonomikas ministrija
ES	Eiropas Savienība
EUR	Eiro
EU	European Union
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ELFLA	Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai
ESF	Eiropas Sociālais fonds
FM	Finanšu ministrija
LAD	Lauku atbalsta dienests
LDDK	Latvijas Darba devēju konfederācija
LEEDER	mērķtiecīgas un savstarpēji koordinētas aktivitātes lauku attīstībai, kuras rosina sabiedrību meklēt jaunus risinājumus esošajām lauku problēmām.
NVO	Nevalstiskā organizācija
Raj	Rajons
UR	Uzņēmumu reģistrs
VPR	Vidzemes plānošanas reģions
VUIC	Vidzemes uzņēmējdarbības un inovāciju centrs

levads

Vispārīgs Vidzemes plānošanas reģiona raksturojums

Teritorija 15,2 tūkst.km², 24 % no Latvijas teritorijas
Republikas nozīmes pilsēta Valmiera
Lielākās pilsētas Cēsis, Alūksne, Gulbene, Madona, Valka, Smiltene
Iedzīvotāju skaits 201 915 (uz 2014. gada sākums)
Laukos dzīvo 58%
Apdzīvotības blīvums uz km² 13.28
Iedzīvotāji darbības vecumā 62,3%
Nodarbinātības līmenis 55 %
Bezdarba līmenis 11.2% (uz 2014. gada jūniju)
Atalgojuma līmenis 580 EUR (vidējais Bruto)
Iedzīvotāju etniskais sastāvs 86,3% latvieši, 9.1% krievi, 4.6% pārējās tautības

AVOTS: CSB

Uzņēmējdarbība reģionā koncentrējusies nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centros un to tuvākā apkārtnē. Vislielākais rūpniecības nozares uzņēmumu īpatsvars izvietojies teritorijā ap Valmieru, Cēsīm un Smiltēni, kura aizņem aptuveni 12% no Vidzemes reģiona teritorijas un tajā dzīvo aptuveni 100 tūkstoši iedzīvotāji jeb 42% no reģiona iedzīvotājiem. Šajā teritorijā atrodas 59% no reģionā esošajām darba vietām rūpniecībā, tai ir salīdzinoši labi attīstīta transporta infrastruktūra – autoceļi, dzelzceļš, teritorijā plaši pieejams gāzes sadales tīkls.

Vidzemes reģiona teritoriju šķērso vairāki nozīmīgi starptautiskie transporta koridori, nodrošinot Vidzemei tiešus sakarus ar vairākiem reģionu centriem kaimiņu valstīs: Tartu un Tallinu Igaunijā un Pleskavu, Novgorodu un Sanktpēterburgu Krievijā.

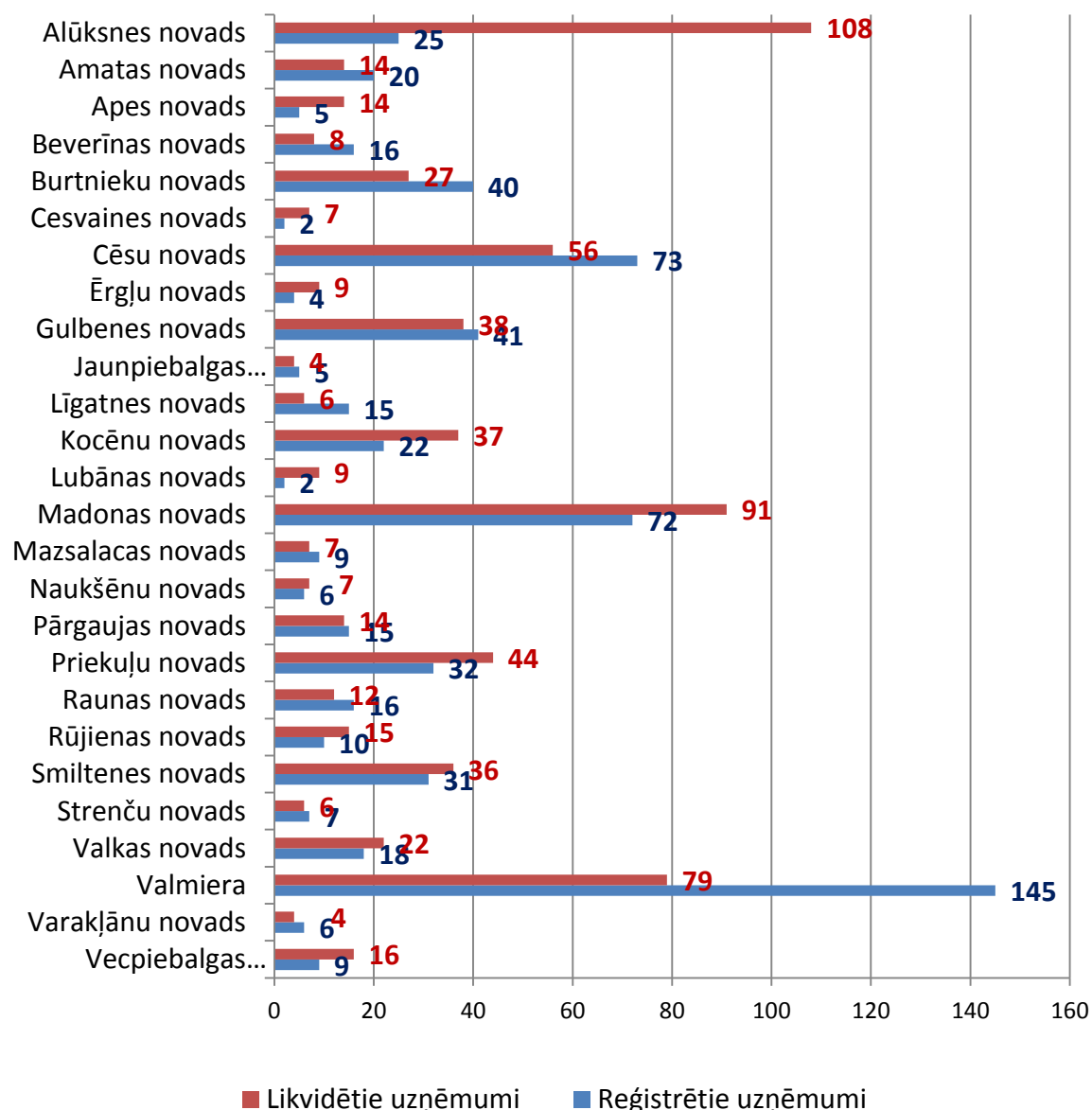
Reģionā sāk attīstīties netradicionāli tūrisma piedāvājumi – sporta tūrisms, kas saistās ar starptautiskām sacensībām, gastronomiskais tūrisms, konferenču tūrisms, ekotūrisms, jo tam ir un vēl tiek veidota atbilstoša infrastruktūra. Par potenciālu ar lielu iespēju piesaistīt tūristus no ārzemēm visos gada laikos tiek uzskatīts medību tūrisms. Tūrisma infrastruktūras un pakalpojumu attīstībā Vidzemes reģionam ir ļoti plašas iespējas sadarboties ar Rīgas un Latgales reģioniem, veidojot kompleksu tūrisma piedāvājumu. (VPR vides pārskats)

Pēc CSP datiem Vidzemes plānošanas reģionā uz 2014. gada beigās bija reģistrēti 17903 uzņēmumi (ekonomiski aktīvās vienības), un 201 915 iedzīvotāji (gada sākumā), no kuriem 96300 ir ekonomiski aktīvie, kas nozīmē, ka vidēji uz vienu uzņēmumu Vidzemes reģionā ir 5.38 ekonomiski aktīvie iedzīvotāji. Te gan jāņem vērā, ka liela daļa uzņēmumu ir reģistrēti, bet neveic ekonomiski aktīvu darbību, savukārt ir daudz uzņēmumu, kur ir nodarbināti tikai 1-3 darbinieki.

/datos iespējamas nelielas nesakritības sakarā ar to, ka LURSOFT informācija tiek atjaunota katru dienu/

Reģistrēto un likvidēto uzņēmumu skaits Vidzemes plānošanas reģiona novados 2014. gadā

Kopumā Vidzemes plānošanas reģionā 2014. gadā reģistrēti 646 jauni uzņēmumi, bet likvidēti 690 uzņēmumi. Respektīvi, vērojama negatīva tendence, kad no jauna reģistrēto uzņēmumu skaits ir mazāks nekā likvidēto. No Vidzemes reģiona 26 administratīvajām teritorijām, pusei - 13 – reģistrēto uzņēmumu skaits pārsniedz likvidēto skaitu. Visvairāk likvidēto uzņēmumu ir Alūksnes novadā un Valmieras pilsētā, attiecīgi 108 un 91 uzņēmumi. Savukārt visvairāk jauni uzņēmumi dibināti tieši abās lielajās Vidzemes pilsētās – Valmierā un Cēsīs, kā arī Madonā attiecīgi 79 73 un 72. Vislielākā negatīvā tendence ir Alūksnes novadā, kur uz 108 likvidētajiem uzņēmumiem reģistrēti tikai 25, savukārt vislielākais pieaugums vērojams Madonas novadā, kur uzņēmumus skaits gada laikā palielinājies par 19.

Lai gan uzņēmumu dibināšanas un likvidēšanas statistika liecina par negatīvu attīstību vai stagnāciju, kopumā to nevar apgalvot, jo tiek likvidēti sen nestrādājoši uzņēmumi, tā kā to uzturēšana prasa izmaksas.

Vēl viens rādītājs, kā iespējams raksturot uzņēmējdarbības vidi Vidzemes plānošanas reģionā, ir ekonomiski aktīvo vienību skaits uz 1000 iedzīvotājiem. Pēc PLMP informācijas, saskaitot pašvaldībās reģistrētos iedzīvotājus, Vidzemes plānošanas reģionā 2014. gadā reģistrēti 201 915 iedzīvotāji. Savukārt pēc Lursoft apkopotās statistikas 2014. gadā plānošanas reģionā reģistrēti 17903 aktīvi uzņēmumi. Lai noteiktu šī brīža ekonomiski aktīvās vienības uz vienu iedzīvotāju, tiek dalīts uzņēmumu skaits ar iedzīvotāju skaitu. Tādā veidā iegūstot, ka Vidzemes plānošanas reģionā uz 1000 iedzīvotājiem ir 88.6 ekonomiski aktīvas vienības. Tas ir vairāk, kā aprēķināts 2013. gadā - 80 ekonomiski aktīvās vienības (Vidzemes plānošanas reģions), tātad ekonomiskā aktivitāte vērojama ar pieaugošu tendenci, kas pozitīvi raksturo arī uzņēmējdarbības vidi Vidzemes plānošanas reģionā.

Uzņēmumu reģistrētais pamatkapitāls Vidzemes plānošanas reģionā 2014. gadā, sadalījumā pa vēsturiskajiem rajoniem.

Rajons	Pamatkapitāls EUR
Cēsu	194,399,570.43
Valmieras	126,140,317.41
Madonas	37,989,692.98
Valkas	37,750,221.96
Alūksnes	15,511,881.63
Gulbenes	10,337,759.64
KOPĀ:	422,129,444.1

AVOTS: LURSOFT (https://www.lursoft.lv/lursoft_statistika/?&id=54)

Visvairāk reģistrētā uzņēmumu pamatkapitāla ir novados, kas atrodas vēsturiskā Cēsu rajona teritorijā, kur reģistrēts pamatkapitāls vairāk nekā 194 milj. EUR. Ievērojams pamatkapitāls uzņēmumos reģistrēts arī Valmieras vēsturiskā rajona teritorijā, vairāk nekā 126 milj. EUR, pārējiem rajoniem šis rādītājs ir krietni zemāks, tādejādi teritorijas nespēj konkurēt ar reģiona lielākajām pilsētām. Kopā visā Vidzemes reģionā uzņēmumi reģistrējuši vairāk nekā 422 milj. EUR lielu pamatkapitālu.

Raksturojot novada ekonomisko situāciju lietderīgi apskatīt Vidzemes plānošanas reģiona novadu lielākos uzņēmējus un uzņēmumus, kas novadā visstraujāk attīstījušies.

Reģistrēto uzņēmumu skaits Vidzemes plānošanas reģiona novados un katra novada lielākais uzņēmums pēc apgrozījuma 2013. gadā.*

NR	Novads	Reģ.(aktīvo) uzņēmumu skaits 2014.g	Lielākais uzņēmums	Uzņēmuma apgrozījums EUR
1.	Alūksnes	1561	SIA „ALTA S”	5,881,917.00
2.	Amatas	758	SIA „EKJU”	7,195,753.00
3.	Apes	346	SIA „APIŅI”	3,779,914.00
4.	Beverīnas	387	SIA "AGROSERVISS VALMIERA"	2,464,135.00
5.	Burtnieku	958	SCO CENTRS, SIA	10,328,550.00
6.	Cesvaines	212	Cesvaines Piens, Akciju sabiedrība	9,246,540.00
7.	Cēsu	1920	Cēsu alus, Akciju sabiedrība	49,609,356.00
8.	Ērgļu	256	SIA „AIBI”	5,512,830.00
9.	Gulbenes	1511	AVOTI SWF, SIA	22,233,839.00
10.	Jaunpiebalgas	250	Piensaimnieku kooperatīvā sabiedrība "DRUSTI"	3,346,933.00
11.	Kocēnu	742	SIA „Silviko”	6,263,586.00
12.	Līgatnes	348	Akciju sabiedrība "100 NAMI"	5,640,248.00
13.	Lubānas	140	SIA „Holzwerke Lubāna”	5,235,330.00
14.	Madonas	2280	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvāņi"	8,736,083.00
15.	Mazsalacas	330	LKS „Lauksalaca”	1,856,701.00
16.	Naukšēnu	223	LIEPKALNI, SIA	5,676,753.00
17.	Pārgaujas	567	PKS „Straupe”	5,768,667.00
18.	Priekuļu	836	SIA „Stalī”	14,475,401.00
19.	Raunas	542	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "PAVASARS"	2,210,487.00
20.	Rūjienas	412	SIA „Rūjienas Saldējums”	2,467,911.00
21.	Smiltenes	1185	STORA ENSO LATVIJA, AS	70,612,963.00
22.	Strenču	237	AS „Seda”	4,315,372.00
23.	Valkas	691	VĀRPAS 1, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību	5,599,591.00
24.	Valmiera	2277	VALMIERAS STIKLA ŠĶIEDRA, Akciju sabiedrība	84,669,723.00
25.	Varakļānu	217	SIA „Pārtikas veikalų grupa”	3,503,150.00
26.	Vecpiebalgas	487	SIA „TOTO”	1,922,819.00

* Rādītāji par 2013, jo lielie uzņēmumi datus par 2014. gadu iesniedz tikai 2015. gada pirmajā pusē.

Avots: LURSOFT (https://www.lursoft.lv/lursoft_statistika/?&id=515)

Amatas novadā par līderi jau ilglaicīgi var dēvēt SIA „Ekju”, kas nodarbojas ar mājas un dārza koka mēbeļu izgatavošanu, kā arī iekārto spēļu laukumus. Kaut gan jau pēdējos divus gadus uzņēmuma apgrozījums arvien samazinās, SIA „Ekju” joprojām ieņem vadošo vietu Amatas novadā, savu ražošanu 95% gadījumu koncentrējot eksportam un nodarbinot 190 darbiniekus. Burtnieku novadā ievērojami savu darbību katru gadu paplašina A/S „SCO Centrs”. Uzņēmums darbojoties būvniecības nozarē un uzņēmumā darbavietas nodrošinot 200 cilvēkiem. Cēsīs lielākais līderis ir, A/S „Cēsu alus” kas darbojas pārtikas rūpniecības nozarē un, kā vēstīts uzņēmuma mājaslapā, palielinot apgrozījumu, vienlaikus tiek paaugstināts arī peļņas pieaugums. Uzņēmums ir viens no lielākajiem arī visā Vidzemes reģionā. Gulbenes novadā SIA „Avoti SWF” - uzņēmuma darbība balstīta masīvkoka mēbeļu ražošanā un tajā nodarbināti 220 strādājošie. Uzņēmumam raksturīga ilgstoša sadarbība ar globālo mēbeļu mazumtirdzniecības tīklu IKEA un tā panākumu pamatā ir pastāvīgas produktu klāsta atjaunošanas un

pilnveidošanās procesi. Pārgaujas novadā vadošās pozīcijas ieņēmusi PKS „Straupe”, kura nodarbojas ar pārtikas rūpniecību un nodarbina ap 70 strādājošo un, pretēji iepriekš aplūkotojiem uzņēmumiem, savas produkcijas realizēšanu veic tikai Vidzemē. Priekuļu novadā stabilas pozīcijas ieņēmusi SIA „Stalji” ar vairāk nekā 14milj EUR lielu apgrozījumu, ražojot logus, durvis un līmētos produktus (brusas, plātnes) Kā ievērojamu uzņēmējdarbības vienību Vidzemes plānošanas reģionā jāatzīmē A/S „Stora Enso Latvija”, kuras apgrozījums, kaut arī ar tendenci samazināties, ievērojami pārsniedz jebkura cita Smiltenes novada uzņēmuma apgrozījumu – vairāk nekā 70 miljonu EUR. Turklāt A/S „Stora Enso Latvija” ir viens no uzņēmumiem, kas ietverts „Global 100” sarakstā. „Global 100” ietver pasaules simts ilgtspējīgākos uzņēmumus, kuri tiek vērtēti pēc tā, kā tiek novērsti vides, sociālie un vadības riski un izmantotas iespējas, salīdzinot ar citiem nozares uzņēmumiem. A/S „Valmieras stikla šķiedra” ir līderis Vidzemes plānošanas reģiona uzņēmumu starpā jau ilgāku laiku un tā apgrozījums pārsniedz 84 milj. EUR (2013) kam var tuvuoties tikai A/S „Stora Enso Latvija” 70milj. EUR apgrozījums.

Apskatos apkopotos datus redzams, ka nebūt vispazīstamākie uzņēmumi atrodas šajā sarakstā, kā arī ievērtības cienīgs ir fakts, ka daudzi mazajos novados reģistrētie uzņēmumi pēc saviem rādītājiem apsteidz lielo novadu uzņēmumus. Jāatzīmē fakts, ka visos novados (izņemot Vecpiebalgu) lielākā uzņēmuma apgrozījums pārsniedz 2 milj. EUR. Piecos novados reģistrētā lielākā uzņēmuma apgrozījums pat pārsniedz 10 milj. EUR Jāpiebilst, ka tabulā parādīts tikai katra novada viens lielākais uzņēmums, taču vairākos novados vairāki uzņēmumi pārsniedz kāda cita novada lielāko uzņēmumu pēc apgrozījuma.

Gluži tāpat kā lielāko uzņēmumu pēc apgrozījuma sarakstā, arī lielāko uzņēmumu pēc peļņas galvgalī 2013. gadā ierindojusies A/S „Valmieras stikla šķiedra”. Atšķirībā no lielāko uzņēmumu pēc apgrozījuma saraksta, kur lielākoties figurēja Valmieras uzņēmumi, lielāko peļņtāju sarakstā atrodas vairākas Smiltenes novada uzņēmumi. Pagājušajā gadā Vidzemē otru lielāko peļņu uzrādījusi Smiltenes novadā reģistrētā SIA „Firma Madara 89”, kas nemaz neiezīmējās uzņēmumu sarakstā ar lielāko apgrozījumu.

Uzņēmumi, kas katrā novadā visvairāk palielinājuši savu apgrozījumu 2013*. gadā, Vidzemes plānošanas reģiona novados

	Novads	Uzņēmums, kas visstraujāk attīstījies	Apgrozījuma pieaugums pret iepriekšējo. gadu
1.	Alūksnes	TAIDES, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību	29%
2.	Amatas	CUKURLAUKI, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību	75%
3.	Apes	LR lauksaimnieku apvienība, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību	2,42x
4.	Beverīnas	SIA "Sniega Tehnika"	2.23 x
5.	Burtnieku	"LEJAS LAZDAS" SIA	4.43 x
6.	Cesvaines	ZS "SVIĶI"	63%
7.	Cēsu	SK Grean Enerģija, SIA	2,74 x
8.	Ērgļu	Waldwood, SIA	2,47x
9.	Gulbenes	CILINA, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību	3,62x
10.	Jaunpiebalgas	UZVARAS KALNS, Cēsu rajona Jaunpiebalgas pagasta zemnieku saimniecība	37%
11.	Kocēnu	SIA "SKĀRDA SERVISS"	3,09 x
12.	Līgatnes	Ecotema, SIA	5,37x
13.	Lubānas	Zemnieku saimniecība „KALNASTRADI”	29%
14.	Madonas	SIA "Klauģulejas"	4.37 x

	Novads	Uzņēmums, kas visstraujāk attīstījies	Apgrozījuma pieaugums pret iepriekšējo. gadu
15.	Mazsalacas	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "MAER"	2,13 x
16.	Naukšēnu	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "SAKTAS ZS"	58%
17.	Pārgaujas	SIA "OPUS GRATA"	69%
18.	Priekuļu	DANEKO, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību	6,01 x
19.	Raunas	SIA „PAVASARS"	2.15%
20.	Rūjienas	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "VALKVARCS"	3.58%
21.	Smiltenes	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "SM Energo"	6.00x
22.	Strenču	SIA GMM TRANSPORTS	4.94
23.	Valkas	Enefit Power & Heat Valka, SIA	2.56x
24.	Valmiera	AKCEPTORS, SIA	6,38x
25.	Varakļānu	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Pārtikas veikalu grupa"	76%
26.	Vecpiebalgas	SIA „LB Melio"	45%

Avots: LURSOFT (https://www.lursoft.lv/lursoft_statistika/?&id=515)

*uzņēmumi informāciju iesnieguši 2014. gadā tāpēc to var apkopot tikai tagad.

Salīdzinot novadu lielākos uzņēmumus pēc to apgrozījuma ar uzņēmumiem, kas visvairāk palielinājuši savu apgrozījumu, vērojamas atšķirības. Lielākoties uzņēmumi, kas visstraujāk attīstās, nav tie paši, kuri jau ir sasnieguši novada lielākā uzņēmuma pēc apgrozījuma titulu. Piemēram, AS „Valmieras stikla šķiedra” ar salīdzinoši milzīgo apgrozījumu nav vērtējams kā visstraujāk attīstošais uzņēmums, tas ir jau nostiprinājies, jo kā pilsētas lielākais uzņēmums pēc apgrozījuma ir jau ilgāku laiku. AS „Valmieras stikla šķiedra” apsteidz SIA „Akceptors”, kuri savu apgrozījumu 2013. gadā palielinājuši vairāk kā 6 reizes. Līdzīgi ir ne tikai lielo summu apgrozītajiem SIA „Cēsu Alus”, kuru attīstībā apsteidz SIA „SK Grean Enerģoija”, SIA „STORA ENSO Latvija”, par kuru straujāk attīstījies SIA „SM energo”, bet arī pārējo novadu uzņēmumu starpā. Var secināt, ka uzņēmumu starpā konkurence pastāv, tie ir orientēti uz attīstību un situācija nav viennozīmīga – nākamajā gadā uzņēmumu izkārtojums var mainīties.

Vidzemes reģionā, strauji noplūk biznesa inkubatoru darbība kur uzņēmējdarbības infrastruktūras attīstības pasākumi tiek īstenoti ar nolūku piedāvāt iespējas jauniem uzņēmējiem iepazīties ar uzņēmējdarbības vidi, tās iespējām un darbības likumsakarībām, kā arī palīdzēt uzsākt patstāvīgu darbību uz atvieglotiem noteikumiem, saņemot konsultācijas biznesa uzsākšanā, mārketingā, grāmatvedībā, papildus finanšu līdzekļu piesaistē, izstrādājumu patentēšanā, iekārtu izmantošanā un citos uzņēmējdarbībai nozīmīgos jautājumos. Biznesa inkubatori jaunajiem komersantiem nodrošina infrastruktūras un konsultācijas pakalpojumus. Iestājoties biznesa inkubatorā, katram uzņēmējam tiek noteikta atbalsta intensitāte, jeb atlaides lielums par saņemtajiem pakalpojumiem un konsultācijām. Biznesa inkubatoriem sācies jauns periods un par to tālāko darbību pilnīgas skaidrības vēl nav.

Vidzemes reģionā līdz šim darbojas divi **biznesa inkubatori** – Valmierā (ar filiāli Gulbenē, bet līdz šim nav uzsākta filiāles veidošana un attīstīšana Valkā) un Cēsīs (ar filiāli Madonā, un virtuālo inkubatoru Alūksnē) Fakts kā tāds, ka gan Valkā, gan Alūksnē arī uzņēmēju biedrības nav aktīvas un pašlaik, neskatoties uz LDDK mēģinājumiem aktivizēt DDO darbību, pašvaldību un uzņēmēju sadarbību – tieši Valkā un Alūksnē nenotiek regulāras, uz sadarbību vērstas dialogs, kas varētu finalizēties un rezultēties ar divpusēju sadarbības līgumu vai noslēgtās vienošanās par savstarpējo sadarbību. Iedziļinoties informācijā par bijušā **Valkas** rajona teritorijas uzņēmēju organizāciju darbībā un

sadarbībā ar pašvaldībām, izsenis aktīvāki bijuši **Smiltenes** pilsētas (tagad novada) uzņēmēji, kuri apvienojušies 2 DDO – tie, kuri nodarbojas ar nelauksaimniecisko uzņēmējdarbību un tie, kuri nodarbojas ar lauksaimniecību. Neskatoties uz LDDK centieniem oficiāli apstiprināt šo sadarbību ar trīspusēju līgumu, tas nerod atsaucību tieši uzņēmēju vidū, jo Smiltenes novadā nav „trešā partnera” – arodbiedrību, līdz ar to varam plānot tikai divpusējas sadarbības „oficializēšanu”, no uzņēmēju puses arī jūtams pret spiedienu veidot dialogu ar arodbiedrību. Iedziļinoties informācijā par bijušā Alūksnes rajona teritorijas uzņēmēju organizācijas – Alūksnes tautsaimnieku apvienības „ALTA” darbību un sadarbību ar pašvaldību, nākas secināt, ka laika periodā no 2005. gada – ļoti aktīvi „ALTA” sadarbībā ar toreizējo Alūksnes rajona padomi un Alūksnes pilsētas domi veidoja uzņēmēju dienas, labāko darba devēju godināšanas pasākumus katru gadu (kas pavēra iespējas ikkatram uzņēmējam piedalīties un ik gadu redzot pārējo uzņēmēju sniegumu, attīstīt uzņēmējdarbību). Taču veidojoties bijušā Alūksnes rajona teritorijā diviem novadiem – Apes un Alūksnes izveidojās situācija, ka novadi savstarpēji nevarēja vienoties par šo tradīciju turpināšanu, un arī paši uzņēmēji sāka dalīties – „apeniešos” un „alūksniešos”, kas neveicināja ne ALTAs darbību, ne arī veicināja sadarbību ar pašvaldībām. Apes novads līdz šim nav izveidojis uzņēmēju konsultatīvo padomi, jo uzskata, ka pašlaik sadarbība veiksmīgi realizējas balstoties uz pašvaldības uzaicinājumu pamata un uzņēmēji šiem uzaicinājumiem atsaucas. Alūksnes novada pašvaldībā turpina darbu uzņēmējdarbības attīstības speciālists, lai arī kluba aktivitāte te ir mazs manāma pašvaldība mēģina veicināt uzņēmējdarbību, un 2014. gada nogalē apbalvoja labākos uzņēmējus pasniedzot apbalvojumu “Pagodinājums uzņēmējdarbībā”.

Valmieras biznesa un inovāciju inkubatorā darbojas vairāk nekā 40 uzņēmumi, no tiem daži strādā Gulbenes filiālē. Inkubators sniedz arī virtuālās inkubācijas pakalpojumus Valkā. Uzņēmumi pārstāv dažādas nozares, tajā skaitā enerģētiku, būv projektēšanu un būvniecību, mašīnbūvi, informācijas tehnoloģijas, tūrisma nozari, kosmētikas līdzekļu ražošanu, pārtikas rūpniecību, biokurināmā ražošanu un citas. Valmieras Biznesa un inovāciju inkubators darbojas Ziemeļvidzemē - pēc iepriekšējā teritoriālā dalījuma Valmierā un Valmieras rajonā, Gulbenē un Gulbenes rajonā, kā arī Valkā un Valkas rajonā.

Cēsu biznesa inkubators “Magnus” Biznesa inkubatora „Magnus” mērķis – veicināt jaunu, dzīvotspējīgu un konkurētspējīgu komersantu veidošanos un attīstību Vidzemē, nodrošinot tos ar komercdarbībai nepieciešamo vidi un konsultatīvajiem pakalpojumiem.

Biznesa inkubators „Magnus” dažādu pakalpojumu veidā piedāvā atbalstu jaundibinātiem komersantiem, kā arī palīdz uzsākt uzņēmējdarbību.

Pateicoties Eiropas Savienības un valsts sniegtajam atbalstam, visi inkubatora pakalpojumi tiek subsidēti un jaunais komersants par to izmantošanu maksā krietni zemāku cenu nekā tā ir noteikta tirgū.

2014. gada pirmajā pusgadā inkubatorā darbojas 52 komersanti, no kuriem 24 raduši vietu Cēsu biznesa inkubatorā, vēl 25 tur darbojas virtuāli, filiālē Madonā darbojas fiziski 1 un 2 virtuālie uzņēmumi savukārt filiālē Alūksnē nedarbojas neviens uzņēmums. Šajā inkubatorā darbojošies uzņēmumi galvenokārt pārstāv konsultāciju, informācijas un komunikāciju tehnoloģijas, pakalpojumu, enerģētikas, medicīnas un ražošanas nozares. Savukārt 2014. gada nogalē situācija ir ievērojami mainījies un inkubatora nedarbojas neviens uzņēmums.

Vietējās pašvaldības ar valsts institūciju atbalstu veic mērķtiecīgus pasākumus esošās infrastruktūras paplašināšanas un modernizācijai, sekmējot reģiona uzņēmējdarbības vides konkurētspējas paaugstināšanos investīciju piesaistē, kuras sekmētu tehnoloģiju attīstību uzņēmumos, sekmējot inovatīvu preču ražošanas palielināšanu un pastāvīgi

palielinot saražotās pievienotās vērtības apjomu ar reģionā pieejamajiem ekonomiskajiem resursiem.

Abi biznesa inkubatori labprāt sadarbojās ar LDDK, tajos ir norisinājušās konsultācijas uzņēmējiem, kā arī LDDK rīkotās apmācības. Valmieras biznesa inkubatora pārstāvji ļoti aktīvi sadarbojas ar LDDK dažādu ekonomisko jomu un uzņēmējdarbību saistošu jautājumu komentēšanā, kā arī sadarbībā ar LDDK līdzdarbojas katrā Valmieras uzņēmēju konsultatīvās padomes darbā gan ierosinot jautājumus, gan sagatavojot uzņēmējiem un DDO nepieciešamo informāciju.

Līdz ar to varam apgalvot, ka visā Vidzemē ir uzņēmēji, kas ne tikai ir ieinteresēti veidot pozitīvu sociālo dialogu, bet arī ir potenciāli LDDK biedri.

Savukārt Cēsīs darbojas Vidzemes reģiona mobilais sociālo pakalpojumu Resursu centrs. Cēsu novada Sociālais dienests savā projektā piedāvā jaunu pieeju sociālo pakalpojumu sniegšanā, apvienojot septiņas reģiona pašvaldības – Cēsu, Beverīnas, Jaunpiebalgas, Mazsalacas, Smiltenes un Valkas novadus, kā arī Valmieras pilsētu. Iedzīvotājiem ir iespēja izmantot interaktīvas e-konsultācijas par Vidzemes reģiona pašvaldībās pieejamiem sociālajiem pakalpojumiem, piemērotāko atbalsta veidu un citiem ar sociālo pakalpojumu saņemšanu saistītiem jautājumiem. Sociālās atstumtības riska grupām tiek piedāvāts arī apmeklēt atbalsta grupas, darbnīcas nodarbinātības iemaņu stimulēšanai un individuālās apmācības socializācijai e-vidē. (avots: NVA) Ar visiem jaunumiem minētajos novados var iepazīties resursu centra mājaslapā <http://www.resursucentrs.lv/lv/jaunumi/>

Resursu centra aktivitātes:

- interaktīvā interesentu un klientu konsultēšana, informācijas sniegšana (e-konsultācijas);
- sociālās rehabilitācijas pakalpojumu nodrošināšana sociālās atstumtības riska grupām (atbalsta grupas, darbnīcas nodarbinātības iemaņu stimulēšanai, individuālās apmācības socializācijai e-vidē, individuālās konsultācijas);
- sociālā darba speciālistu profesionālās kapacitātes pilnveide un stiprināšana.

(Avots: www.resursucentrs.lv)

Labākie darba devēji Vidzemes reģionā

Kā katru gadu arī šogad LDDK kopā ar sadarbības partneriem (ministrijām, Lursoft, VID, LBAS, u.c.) uzvērtēja labākos darba devējus reģionā. Atšķirībā no iepriekšējā formāta šogad, kad labākie darba devēji tika apbalvoti reģionālās vizītes ietvaros šogad tas notika centralizēti vienā pasākumā sveicot labākos darba devējus no visas Latvijas, saglabājot arī reģionālo mērogu.

Šāda pieeja ļauj arī labāk iepazīt uzņēmumus, kas ir aktīvi reģionā, kas veicina reģionālo attīstību, kuros ir attīstīts sociālais dialogs un sociālā atbildība.

LDDK Gada balvai izvirzītie uzņēmumi tika atlasīti sadarbībā ar "Lursoft", izvērtējot uzņēmumu apgrozījuma, peļņas un darbinieku skaita pieaugumu vairāku gadu dinamikā, kā arī, ņemot vērā Valsts ieņēmumu dienesta (VID), Valsts darba inspekcijas (VDI) un Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības (LBAS) pieredzi sadarbībā ar konkrētajiem uzņēmumiem. Tāpat tika ņemta vērā uzņēmumu pašu sniegtā informācija par savu izaugsmi, attīstības plāniem, darba vides organizāciju un sociāli atbildīgajām aktivitātēm savā reģionā. Kopumā tika izvērtēti vairāk nekā 180 uzņēmumi visā Latvijā. Savukārt pašvaldību un valsts institūciju kategorijās balvas nominantus izvirzīja Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM) un Valsts kanceleja.

LDDK gada balvu (2014) saņēmušie uzņēmumu un organizāciju pārstāvji, kopā ar LDDK vadību un Ministru prezidenti Laimdotu Straujumu

Visu LDDK Gada balvas finālistu sniegumu izvērtēja un gala lēmumu pieņēma žūrija, kurā piedalījās LDDK, LBAS, VID, VDI, Valsts kancelejas, VARAM, Ekonomikas ministrijas, visu Latvijas plānošanas reģionu, "Lursoft" un "Dienas Biznesa" pārstāvji.

Par labāko uzņēmumu Vidzemes reģionā tika atzīts uzņēmums **SIA GRAANUL PELLETS**. Uzņēmums ieguvis lielu reputāciju un labas atsauksmes par savu produkciju Latvijas iedzīvotāju vidū. Pilnveidojis savu darbinieku zināšanas, regulāri rīkojot seminārus, kursus un apmācības, lai uzlabotu kvalifikāciju un celtu darbinieku pašapziņu, jo uzņēmumā darbs ir atbildīgs un prasa lielu precizitāti. Ar daudzus sadarbības partneriem reģionā uzņēmums veido labus sadarbības noteikumus un saņem pozitīvas atsauksmēm. SIA GRAANUL PELLETS atbalsta Inčukalna novada florbola komandu, pūtēja orķestra dalību citās valstīs, u.c. aktivitātes. Uzņēmuma darbinieki aktīvi piedalās novada piedāvātajās sporta aktivitātēs. Uzņēmums lepojas ar to, ka ir viens no drošākajiem un atbildīgākajiem partneriem citiem sadarbības partneriem.

SIA GRAANUL PELLETS saņem balvu kā labākai darba devējs Vidzemes reģionā

Ļoti nozīmīgs un, viennozīmīgi, lielākais uzņēmums Vidzemes reģionā ir **AS Valmieras stikla šķiedra**. Neskatoties uz investīcijām modernās tehnoloģijās, katru gadu AS „Valmieras stikla šķiedra” darbinieku skaits pieaug, šobrīd Valmieras uzņēmumā tiek nodarbināti vairāk nekā 960 darbinieki, plus aptuveni 150 darbinieki tiek nodarbināti AS „Valmieras stikla šķiedra” meitas uzņēmumā Valmiera Glass UK Ltd Lielbritānijā. Jāpiemin, ka arī katru gadu finansiālie ieguldījumi cilvēkresursos pieaug, tiek domāts gan par darbinieku atalgojuma palielinājumu, gan par darba drošības un vides apstākļu uzlabojumiem, par darbinieku apmācībām un brīvā laika pavadīšanas iespējām (tiek nodrošinātas telpas basketbolam, futbolam, slidošanai utt.). AS „Valmieras stikla šķiedra” ir ļoti labi izstrādāts darba koplīgums, kurā atrunāti papildus labumi darba algai. Piemēram, AS „Valmieras stikla šķiedra” nodrošina saviem darbiniekiem elastīgas darba formas laika grafiku, pabalstus īpašos dzīves gadījumos (piem., bērna piedzimšanas, tuvinieku nāves u.c. gadījumos), veselības apdrošināšanu, piemaksas / prēmijas par darba efektivitāti, apmaksātus mobilo telefonu sakarus, auto, darbinieku bērniem dāvanas svētkos (Ziemassvētki, uz 1. septembri 2014. gadā 30 pirmklasnieki – darbinieku bērni – saņēma dāvanu kartes skolas preču iegādei kopā 6240 eiro vērtībā u.tml.), darbinieku bērniem tiek organizēti apmaksāti pasākumi (nometnes, eksperti u.c.), ir paredzētas papildu brīvdienas darbiniekiem, kuriem ir bērni, tiek nodrošināts atbalsts augstākās izglītības iegūšanai.

Uzņēmuma ieguldījumu cilvēkresursos te netiek mērīts tikai kā devumu savu darbinieku un viņu ģimeņu labklājības vairošanai. Uzņēmums raugās plašāk, uzsverot un domājot par izglītotas, zinošas un lietderīgas sabiedrības nākotni, cieši attīstot sadarbību tieši ar izglītības iestādēm. Sadarbība izpaužas izglītības pilotprojektu ieviešanā un īstenošanā un prakses vietu nodrošinājumā. Apmēram 30-35 praktikanti katru gadu no dažādām izglītības iestādēm Latvijā (ne tikai no Vidzemes) praktiski apgūst mācībās iegūtās zināšanas. Visefektīvākā pašreiz ir sadarbība ar Valmieras Profesionālo vidusskolu, ar kuru pilotprojekta veidā tiek ieviesta darba vidē balstīta profesionālā izglītība, citiem vārdiem sakot, jaunieši mācās uzreiz praktiski un tieši to, kas nepieciešams darba tirgum. Neskatoties uz nepieciešamajiem līdzekļiem ražošanas attīstībā, AS „Valmieras stikla šķiedra” katru gadu, kā sociāli atbildīgs uzņēmums, ir iesaistījies sponsorēšanas un labdarības projektos, kas veicina veselīgas un kulturālas sabiedrības veidošanos. Tā kā tieši Valmierā un Vidzemē dzīvo un strādā uzņēmuma darbinieki, audzinot savus bērnus, uzņēmuma atbalsta prioritātes ir saistītas ar Valmieras pilsētu un Vidzemes reģiona projektiem aptverot: atbalstu labdarībai (atbalsts nodibinājumam „Fonds „Iespēju tilts””), atbalstu bērnu un jauniešu futbolam (Valmieras Futbola klubam) un basketbolam (Valmieras basketbola klubi „Vidzemes Augstskola/Valmiera Glass” un BK „Valmiera”), atbalstu Valsts prezidenta balvai vieglatlētikā, kā arī atbalstu kultūrai (Valmieras Kultūras centra TDA „Gauja” un korim „Jumara”).

AS „Valmieras stikla šķiedra” korporatīvās sociālās atbildības aktivitātes sniedzas pāri sponsorēšanas un labdarības projektiem. Proti, uzņēmums iesaistās arī sabiedrības izglītošanas procesā par stikla šķiedras tapšanas un ražošanas procesiem, kā arī par kvalitātes un vides jautājumiem, sniedzot iespēju skolēniem apmeklēt vienīgo stikla šķiedras ražotāju Baltijā.

AS „Valmieras stikla šķiedra” ir viens no nedaudzajiem Latvijas uzņēmumiem, kas sniedz praktisku atbalstu zinātnes un izglītības attīstībai Latvijā, sadarbojoties gan ar Rīgas Tehniskās universitātes Materiālu un Konstruktiju institūtu, gan iesaistoties Latvijas Kosmosa tehnoloģiju klāsterī, kā arī nodrošinot prakses iespējas uzņēmumā un ik gadu piedaloties Karjeras un Atvērto durvju nedēļas pasākumos.

2014. gadā Latvijas lielāko uzņēmumu TOP 500 konkursā saņēmta balva nominācijā „TOP 500 eksportētājs”.

Kā vēl vienu lielu un nozīmīgu uzņēmumu ne tikai kā sociālā dialoga piemēru, bet kā nozīmīgu uzņēmumu reģiona attīstībā var minēt **AS Cēsu alus**. Uzņēmums 2014. gada personāla vadīšanas asociācijā saņēmis apbalvojumu „Gada projektu balva 2013”, kas ir Latvijā augstākais novērtējums personālvadības jomā. Šogad apbalvojumu ieguvusi alus darītava Cēsu alus par apjomīgu un ilgtermiņa projekta „Kopīgi ceļā uz mērķi” izcilu realizāciju. Gada projekta balva tiek pasniegta par Latvijas uzņēmumos izcili īstenotiem projektiem personālvadības jomā – darbinieku attīstību un apmācību, darbinieku atlasī, motivācijas un atalgojumu sistēmas pilnveidošanu, efektivitātes paaugstināšanu u.c.

Cēsu alus projekta „Kopīgi ceļā uz mērķi” mērķis bija uzlabot darbinieku iesaistīšanu uzņēmuma attīstībā, apmierinātību un motivāciju, kas ļauj kļūt par izcilu darba devēju. LPVA Valdes priekšsēdētāja Eva Selga: „LPVA Gada projekta balva ir veids, kā mēs cenšamies apbalvot savus kolēģus, par labiem, interesantiem un inovatīviem projektiem personālvadības jomā. Man prieks, ka katru gadu šo projektu ir aizvien vairāk.”

Meklējot iespējas darbinieku attīstībai, Cēsu alus iesaistījās Valsts izglītības attīstības aģentūras (VIAA) piedāvātajā mūžizglītības programmā “Leonardo da Vinci” mobilitātes projektā “Cilvēkiem darba tirgū”. Bez šī projekta, ko uzņēmums turpina īstenot jau ar jauniem mērķiem, nozīmīgs finansējums ir ieguldīts tieši uzņēmuma darbinieku attīstībā, attīstot tādas kompetences, kā projektu vadība, laika plānošana, koučings un personāla vadība, angļu valoda, Excel zināšanas, pārdošanas prasmes, kā arī iegūtas īpašas zināšanas tieši moderno tehnoloģiju apkalpošanā, kur darbinieki tika apmācīti ārvalstīs.

Lai veicinātu ilgtermiņa ieguldījumu Latvijas alus un dzērienu ražošanas nozares attīstībā un ilgtspējā, AS “Cēsu alus” izsludināja stipendiju konkursu studentiem. Izvērtējot saņemtos pieteikumus, divas stipendijas, 1500 eiro apmērā katra, tiks piešķirtas bakalaura studiju programmas studentiem Rīgas Tehniskajā universitātē, un Latvijas Lauksaimniecības universitātē.

Uzņēmums jau daudzus gadus ir viens no lielākajiem darba devējiem Cēsīs un viens no lielākajiem nodokļu maksātājiem reģionā. AS „Cēsu alus” jau otro gadu pēc kārtas saņem CrefoCert Zelta līmeņa sertifikātu. Uzņēmumam CrefoCert sertifikāts ir stabilitātes un kvalitātes zīme, kas apliecina uzņēmuma stabilitāti, veicina kopējo uzņēmuma reputāciju un spēju izpildīt finanšu saistības. Uzņēmumu ilgtspējas un korporatīvās atbildības novērtēšanas projektā Ilgtspējas indekss Cēsu alus sasniedzis zelta līmeņa novērtējumu. Kompānijas sniegums īpaši novērtēts arī apbalvojot uzņēmuma vadītāju nominācijā „Veiksmīgākā sieviete – uzņēmuma vadītāja”.

Turpinot atkarību profilakses izglītojošo programmu, ko AS „Cēsu alus” jau realizē kopš 2011. gada pavasara, piedāvājam skolēniem iespēju piedalīties interaktīvā pasākumā par alkohola atkarības profilakses tematu. AS „Cēsu alus” kā alkohola ražotāja sociālā atbildība ir alkohola atkarību profilaktisko pasākumu realizācija kā ilgtermiņa ieguldījums apzinīgas sabiedrības veidošanās procesā. Uzņēmums tic, ka atbildīgu un mērenu alus un alkohola lietošanu pieaugušā sabiedrībā daudz efektīvāk var sasniegt ar ilgtermiņa profilakses un izglītojošiem pasākumiem. Tādēļ paplašinot ieguldījumu sabiedrības izglītošanā un padarot atkarību profilakses informāciju pieejamāku, tiek organizēti

alkohola atkarību profilakses pasākumi jauniešu auditorijā, rosinot jau skolas vecuma jauniešus domāt par alkohola lietošanas un atkarības profilakses jautājumiem.

Paplašinot uzņēmuma ieguldījumu vietējās kopienas labklājībā, AS „Cēsu alus” izveidoja Cēsu alus Pensionāru klubu, kas šajā decembrī svinēs 1 gada dibināšanas jubileju. Uzņēmums sāk atbalstīt florbola komandu „Cēsu Lekrings” Attīstot ilgtermiņa ieguldījumu politiku vietējās kopienas labklājībā, alus darītava Cēsu alus, šogad uzstāda Cēsīs jaunu, modernu skeitparku, tādejādi, dāvājot jauniešiem, kvalitatīvu brīvā laika pavadīšanu Uzņēmums vara lepoties, ka daudzi uzņēmuma darbinieki savās jomās tiek uzskatīti par ekspertiem, un bieži tiek lūgts viņu profesionālais viedoklis, vai dalīšanās pieredzē. Darba inspekcijas organizētais „Zelta ķiverē”, Ilgtspējas indeksa organizētie pasākumi. Visos minētajos pasākumos uzņēmuma darbinieki dalījās ar labās prakses piemēriem no uzņēmuma Cēsu alus prakses.

Vēl viens reģiona dzinējspēks un arī viens no jaunākajiem LDDK biedriem **AS LAZDONAS PIENSAIMNIEKS** lauku teritorijā nodrošina darba vietas 85 darbiniekiem. Uzņēmums izveidojis teicamu Sadarbību ar reģiona zemniekiem, skolām, bērnudārziem, kā arī veido godprātīgu attieksmi pret nodokļu saistību izpildi, kas ir ievērojama daļa reģiona attīstības veicināšanai. Uzņēmums ņem aktīvu līdzdalību sociālajās aktivitātēs (atbalsts bērnu namiem, pansionātiem, sportam, kultūrai reģionā). 2014. gada uzņēmums ņēma aktīvu dalību ERAF projektā „Latvijas skolu izglītojamo intereses par inovatīviem uzņēmumiem rosināšanas pasākumu rīkošana.” No PVD saņemts sertifikāts Nr.07/14-gn – S par garantētu tradicionālo īpatnību „Jāņu siers” novērtējumu. Iegūts patents Nr. 13673 produktam Kausēts sviests. Kā arī uzņēmums var lepoties ar uzņēmuma darbības vēsturi kopš 1922. gada.

Nozīmīgs reģiona uzņēmums **SIA VALPRO** ir viens no lielākajiem metāla apstrādes uzņēmumiem Baltijas valstīs ar specializāciju metāla kannu, ugunsdzēsības aparātu un to korpusu ražošanā, kā arī gāzes balonu inspicēšanā un atbilstības pārvērtēšanā. Jau vairāk nekā 50 gadus uzņēmums piedāvā augstākās kvalitātes metāla produktus un metāla apstrādes pakalpojumus klientiem visā pasaulē. „VALPRO” ir viens no Latvijas vadošajiem eksporta uzņēmumiem, kas 93% saražoto produktu piedāvā vairāk nekā 25 valstīs. „VALPRO” produkti ir iemantojuši atpazīstamību un lietotāju atzinību civilajā un militārajā sektorā ne vien Eiropā, bet arī Austrālijā, Ziemeļamerikā, Āzijā un Āfrikā. Ražojot jau sen atpazīstamus un tradicionālus produktus, kā arī projektējot un radot jaunus produktus, „VALPRO” seko gan pašu uzstādītiem, gan starptautiskiem standartiem un prasībām. Augstas kvalitātes produkta radīšana ir viens no „VALPRO” pamatuzdevumiem veiksmīgai ilgtermiņa darbībai. Stingra sava darba novērtēšana ir ļāvusi uzņēmumam un tā piedāvātajiem produktiem pilnveidoties un iegūt sertificētu institūciju, klienta un lietotāja atzinību.

Lai gan „VALPRO” seko tradīcijām un augstu vērtē klasiskas vērtības, uzņēmums pastāvīgi interesējas un meklē iespējas pakalpojumu un produktu spektra paplašināšanai. Attīstot tehnoloģiskās iespējas un īstenojot jaunus inovāciju projektus, „VALPRO” kļūst arvien elastīgāks un pieejamāks noteiktu pakalpojumu sniegšanā un produktu radīšanā.

„VALPRO” aktīvi iesaistās nozares aktualitātēs. Uzņēmums ir Latvijas Ugunsdzēsības asociācijas, Latvijas Drošības un aizsardzības industriju federācijas, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras un Mašīnbūves un metālapstrādes rūpniecības asociācijas biedrs. „VALPRO” atbalsta ar nozari saistītu pasākumu organizēšanu, piemēram, ugunsdzēsības sporta pasākumus, atbalsta ar nozari saistītu studentu darbību, nodrošinot mecenātu stipendijas Latvijas augstskolās un prakses vietas uzņēmumā. „VALPRO” būtisku uzmanību pievērš tam, lai darbinieki būtu apmierināti ar darbu uzņēmumā, kā arī būtu motivēti un savus pienākumus veiktu sekmīgi. „VALPRO” augstu vērtē ikvienu darbinieku, kurš izmanto savas prasmes, zināšanas, pieredzi un profesionalitāti, lai sasniegtu izvirzītos mērķus. Kvalitāte ir viens no uzņēmuma būtības pamata uzstādījumiem. „VALPRO” izjūt augstu atbildību par ražoto un piedāvāto

produktu, pienākumu pret sociālo un ekonomisko vidi un rūpes par darba drošību un vidi. (www.valpro.lv).

Sociālā dialoga piezīmes saskatāmas arī piena pārstrādes uzņēmumā **A/s Smiltenes piens**. Gada griezumā ir investēti līdzekļi personāla apmācībā (angļu valodas apmācība, darba drošība un vide, ražošanas higiēna), starptautisku izstāžu un semināru apmeklējumi, paaugstinot personāla profesionalitāti. Apmācība veikta, piesaistot ES līdzekļus. Uzņēmums ir viens no lielākajiem nodokļu maksātājiem Smiltenes novadā. Realizējot investīciju projektu par 2.3 milj. EUR ieguldījumu, uzņēmums dod darba vietas ne tikai 112 uzņēmuma darbiniekiem, bet arī daudziem sadarbības partneriem projekta izstrādes ietvaros. Ar savu preču zīmi "Smiltene" uz katras produkta iepakojuma vienības popularizējam savu pilsētu, arī produkciju eksportējot. A/s "Smiltenes piens" darbojas Latvijas piensaimnieku centrālajā savienībā ir Siera kluba biedrs un GS1 Latvija padomē, kā arī iesaistās Smiltenes uzņēmēju kluba aktivitātēs. Katru gadu uz Ziemassvētkiem tiek pasniegtas dāvanas, ne tikai saviem uzņēmuma darbiniekiem, bet arī kādai noteikti sociālai iedzīvotāju grupai. Tāpat gada griezumā uzņēmums atbalsta dažādus pasākumus novada skolās.

Neatkarīgi no Krievijas embargo uzņēmums saglabājis esošās darba vietas un piesaistījis jaunus darbiniekus, saglabājis darbiniekiem esošo darba algu, paplašinājuši produkcijas sortimentu. Uzņēmums maksā piena cenu, kas ir augstāka par Latvijā vidējo un veicam samaksu par pienu 5-15 dienu laikā. Strādājot pie jaunu eksporta tirgu apgūšanas, veiksmīgi pārstāvējām uzņēmumu izstādē SIAL, Parīzē no 19-23. oktobrim.

Paveiktais sociālā dialoga jomā

Vidzemē Sociālais dialogs ir koncentrēts pārsvarā pilsētās, katrā, izpaužoties nedaudz savādāk, bet pamatā veiksmīgie piemēri ir uzņēmēju savstarpējā un pašvaldības sadarbība.

2014. gads Vidzemē tāpat kā visā Latvijā bijis pārmaiņu pilns, šajā gadā gan pievienojamies eiro, gan uzsākam jaunu plānošanas periodu, gan arī piedzīvojam Saeimas vēlēšanas pateicoties kurām lielākajā pilsētā Vidzemē, Valmierā, nomainījās priekšsēdētājs, bet Smiltene tika pie jaunākā pašvaldības vadītāja Latvijā.

2014. gadā LDDK rīkoja 2 reģionālās vizītes, pirmā norisinājās Gulbenē (apkasts iepriekšējā ziņojumā) kur ne tikai apmeklēja uzņēmumus un rīkoja tikšanos ar vietējiem uzņēmējiem bet arī pasniedza balvas labākajiem un ilgtspējīgākajiem darba devējiem Gulbenes novadā.

Šajā gadā norisinājās uzņēmēju forums Madonā un Cēsīs, bez tam Cēsīs uzsāka darbu pie Cēsinieku atgriešanas meklējot maksimāli labāko sadarbības iespēju ar diasporu, organizējot pasākumu Cēsīs pasaulē, kas ļāva satikties ar latviešiem uzņēmējiem gan no Īrijas gan Anglijas un pat ASV.

LDDK vadība reģionālas vizītes ietvaros viesojās Gulbenē un Cēsīs. Gulbenē norisinājās tikšanās ar darba devējiem un tika sveikti labākie no tiem, ka arī tieši Gulbenē, tika parakstīts, sadarbības līgumu starp LDDK un Vidzemes plānošanas reģionu. Cēsīs LDDK vadība viesojās uzņēmumos un tikās ar aktīvāko Vidzemes uzņēmēju klubu (Cēsu uzņēmēju klubu), kas 2014. gadā svin savu 20. pastāvēšanas gada dienu.

Tika organizēta arī LDDK vadības tikšanās ar Cēsu novada pašvaldības vadību, lai uzsāktu organizēt vērienīgu, starptautisku, sociālajam dialogam un reģionālajai attīstībai veltītu, pasākumu, Latvijas prezidentūras ietvaros.

Reģionā turpināta sadarbība ar LBAS, diskutējot par situāciju ar koplīgumiem reģiona uzņēmumos, kam par pamatu bija LDDK reģionā veiktais pētījums par koplīgumu esamību uzņēmumos.

Otra reģionālā vizīte norisinājās Cēsu apkārtnē. LDDK vadībai un ekspertiem viesojoties Vidzemes reģionā, diskusijā ar Cēsu Uzņēmēju klubu tika apspiesti jautājumi par reģiona biznesa vidi, tā attīstību un nākotni. Kā būtiski uzņēmējdarbību veicinoši instrumenti tika akcentēti Uzņēmumu ienākuma nodokļa (UIN) atlaižu mehānismi uzņēmējiem, kuri investē vai iegulda attīstībā, pētniecībā un inovācijās, kā arī – jaunā plānošanas perioda Eiropas Savienības fondu drīzāka pieejamība. Tiesa, Cēsu novada uzņēmēji pauda bažas par atsevišķu pilsētu un reģionu attīstības bremsēšanos, jo liela daļa iedzīvotāju dodas strādāt uz Rīgu, bet pašvaldību – tostarp arī Cēsu pilsētas – iespējas veicināt biznesu un darba vietu radīšanu savā reģionā ir ierobežotas. Kā iespējams risinājums tika minēta Iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) proporcionāla dalīšana starp pašvaldību, kurā cilvēks deklarēties un dzīvo un pašvaldību, kurā tas strādā, - līdz ar to reģionu pašvaldības varētu būt vairāk motivētas veicināt darba vietu veidošanos savā teritorijā.

Vizītes ietvaros LDDK apmeklēja vairākus Vidzemes reģiona uzņēmumus - koka paneļu māju ražotāju SIA "Eco House International", koka dārza mēbeļu ražotāju "EKJU" un autobusu "SETRA EvoBus GmbH" ģenerālpārstāvi Baltijā SIA "M.E.LAT-LUX".

"Eco House International" ir koka paneļu māju, guļbūvju un līmēto būvkonstrukciju projektētājs un ražotājs, kas strādā gan Latvijas, gan Norvēģijas, Francijas, Beļģijas, Dānijas, Šveices u.c. Eiropas valstu tirgos. Uzņēmums savā darbībā izmanto jaunākās tehnoloģijas, ar kuru palīdzību iespējams no koka paneļiem uzbūvēt ne tikai ģimenes

māju, bet arī daudzdzīvokļu ēkas. Pateicoties uz AutoCad bāzes veidotai vācu programmatūrai, uzņēmumam ir iespēja savlaicīgi novērst visas kļūdas konstrukcijās vēl “datora stadijā”, pirms konstrukcija nonāk objektā, tādējādi nodrošinot augstu darba efektivitāti un precizitāti. Neskatoties uz ievērojamiem ražošanas apjomiem un attīstību, uzņēmuma vadītājs norādīja, ka Latvijā nepietiekami tiek balstīti mazie ražotāji, kā arī – nav motivējošas nodokļu sistēmas, kas stimulētu attīstīties un piesaistīt investīcijas.

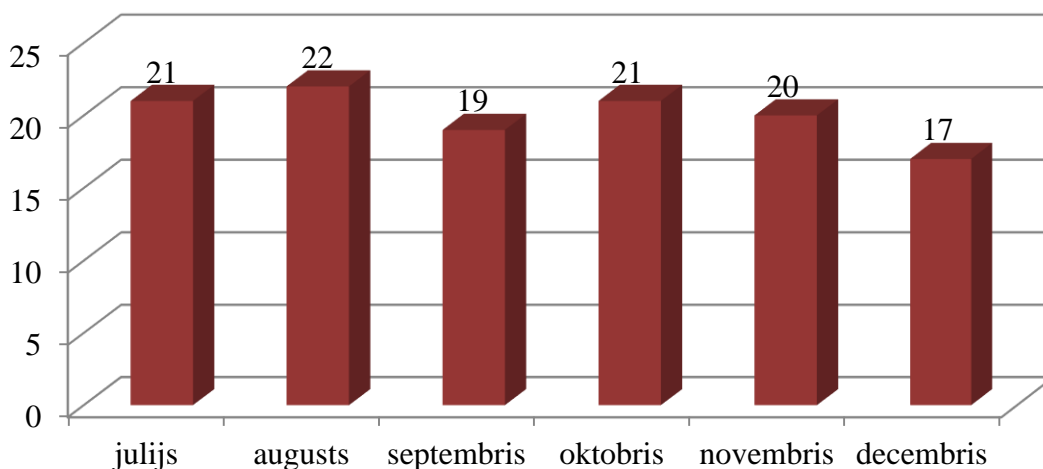
Savukārt, koka dārza mēbeļu ražotājs SIA “EKJU”, kura ražotnēs top soliņi, galdi, šūpoles, nožogojumi un citi izstrādājumi, lepojās, ka spējis atrast sadarbības partnerus – lielos tirdzniecības tīklus visā Eiropā. Ārvalstu partneri šo kompāniju slavē par kvalitāti.

Savukārt uzņēmums SIA “M.E.LAT-LUX”, kas pagājušā gadsimta 90. gados sācis savu darbību ar tūristu pārvadājumiem, tagad ar šo darbības virzienu nodarbojas “sirdij”, bet pamatā pūles velta autobusu tirdzniecību, nomu, remontu un apkopi. Īpašu uzmanību uzņēmums velta pēcpārdošanas servisam, tādējādi veidojot labu reputāciju ne tikai Latvijā, bet arī kaimiņvalstīs.

Visas LDDK apmeklētās kompānijas vieno spēja un vēlme strādāt Latvijā un iziet ārvalstu tirgos kā Eiropas Savienības robežās, tā arī ārpus tām. Tomēr uzņēmumi ir vienprātis, ka gan maziem gan vidējiem ražotājiem nepieciešams lielāks valsts atbalsts, lai spētu investēt biznesa attīstībā. Savukārt, domājot par attīstību turpmākajos gados, uzņēmumu vadītāju un LDDK viedoklis saskan jautājumā par ES fondu līdzekļu pieejamību un mērķtiecīgu izmantošanu, investējot projektos, kas rada darbavietas un ienākumus ilgtermiņā, nevis, ieguldot tikai tādās aktivitātēs, kas rada papildu uzturēšanas izdevumus ilgtermiņā, kā tas bieži bijis līdz šim.

Kopumā 2014. gada otrajā pusgadā sniegtas 120 konsultācijas par sociālā dialoga un uzņēmējdarbības attīstības jautājumiem.

Darbojoties Vidzemes plānošanas reģionā par sociāla dialoga koordinators, laika posmā no 2014. gada 1. jūlija līdz 30. decembrim ir patstāvīgi sniegta konsultācijas gan individuāli uzņēmējiem gan uzņēmēju klubiem un pašvaldībām, jautājumos, kas gan tieši gan netieši skar sociālo dialogu. Konsultācijas sniegtas gan telefoniski gan tiekoties ar uzņēmējiem Cēsu birojā (Raunas ielā 4) gan arī viesojoties pie pašiem uzņēmumiem viņu uzņēmumos, līdzīgi kā iepriekšējā pusgadā neradās pieprasījums pēc kolektīvajām konsultācijām jo notika tikšanās ar uzņēmumu klubiem viņu sanāksmēs, kur sniegta arī vispārējā informācija par LDDK darbību un apspriesti aktuālie jautājumi.

Sociālā dialoga koordinators Vidzemē sniegto konsultāciju skaits no 2014. gada 1. jūlija līdz 31. decembrim

Šajā pārskata periodā sniegtas pārsvarā individuālas konsultācijas uzņēmējiem un pašvaldībām, vairākkārt tikuša apmeklētas, Madonas, Cēsu, Valmieras, Alūksnes, Smiltenes, novadu pašvaldības, organizētas tikšanās ar, Vidzemes plānošanas reģionu, Madonas biznesa inkubatora pārstāvjiem. Apmeklētas Cēsu un Valmieras uzņēmēju klubu sanāksmes, kur runāts par ekonomiski aktuāliem jautājumiem un finansējuma piesaisti uzņēmējdarbības attīstībai. Norisinājušās tikšanās ar Lauku atbalsta un konsultāciju centriem Vidzemē, kur runāts par uzņēmēju problēmām saistībā ar ES finansējuma apguvi, turpinātas sniegt vairākas konsultācijas SIA „GMS” akvakultūras uzņēmuma attīstība, kā arī darbības paplašināšanai lauksaimniecības nozarē un ievērojama ES finansējuma piesaistē. Norisinājušās vairākas konsultācijas ar Vidzemes reģiona uzņēmējiem tostarp tikšanās ar SIA „Studio ABC”, Cēsu uzņēmēju kluba pārstāvjiem, Latvijas tirgotāju asociāciju, Alūksnes, Madonas un Cēsu, Valkas uzņēmējdarbības attīstības speciālistiem, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības un Latvijas tirgotāju un ražotāju asociācijas pārstāvjiem.

Tā kā lielākā daļa uzņēmumu tomēr izvēlas individuālu pieeju, kolektīvās konsultācijas šajā pusgadā nav sniegtas. Šāda veida konsultācijas norisinās uzņēmēju klubu tikšanās vai viesošanās pie citiem klubiem ietvaros, vai arī konferencēs. Šādās tikšanās reizēs galvenokārt LDDK nav galvenais organizators līdz ar to tās netiek uzskaitītas un netiek prasīta atsevišķa dalībnieku reģistrācija, līdz ar to tas netiek iekļauts atskaitē.

Pārskata periodā tikušas veiktas vairākas telefon konsultācijas, tas lielākoties norisinās ar uzņēmumiem un pašvaldībām, ar kurām jau notikušas iepriekšējās tikšanās, un nepieciešams vēl precizēt interesējošos jautājumus, vai arī informēšanai par kādu LDDK aktivitāti (koplīgumi, DDO, ES fondu finansējums) telefon konsultācijas izteikti kļūst aktuālas arī brīžos, kad uzņēmējiem pieejams ES finansējums, vai tieši brīžos kad jāiesniedz atskaites par finansējumu un kad ir pieejamas programmas gan pašvaldībām, gan uzņēmējiem.

Īpaši šajā pusgadā var izcelt uzņēmumus, SIA “M.E.LAT-LUX”. SIA „GMS”, SIA “EKJU” SIA „BSK serviss”, SIA „Studio ABC”, SIA „LAVE”, SIA “Eco House International”, kas nodrošināja visu uzņēmuma darbības apskati reāli dabā, bija atvērti un izcēlās ar viesmīlību visaugstākā līmenī, kuru pārstāvji vienmēr ir atvērti sadarbībai ar LDDK un gatavi paust savu viedokli aktuālos jautājumos. Jāuzslavē arī A/s Lazdonas piensaimnieks, kas piekrita piedalīties video sižeta tapšanā par sociālo dialogu Latvijas reģionos.

Kopumā, katru mēnesi, tiek veiktas apmēram 20 konsultācijas, patiesais skaits, protams, ir nedaudz lielāks jo, kā jau tika minēts, ne jau viss tiek dokumentēts un uzskaitīts. Nepārtraukti tiek runāts ar pašvaldībām un uzņēmumiem par savstarpējo sadarbību, un apzinātas to problēmas meklējot risinājumu un mēģinot atbildēt uz jautājumiem, kas pat tieši neskar sociālo dialogu, bet var veicināt uzņēmējdarbības attīstību reģionā. Pēc novērojumiem var apgalvot, ka novada uzņēmēju un pašvaldību interese par sociāla dialoga attīstību, ir atkarīga no novada kopējā attīstības līmeņa, jo vairāk attīstīts novads, jo tiešāk viņu interesējošie jautājumi saistāmi ar sociālo dialogu.

Vidzemē, veiksmīgi darbojas Valmieras, Smiltenes un Cēsu uzņēmēju klubi, kas organizē tikšanās ar pašvaldībām, un kopīgi risina savu novadu problēmas. Cēsu novada pašvaldība veiksmīgi turpina darboties uzņēmējdarbības attīstības speciālists, kas veiksmīgi sadarbojas arī ar LDDK, savukārt Madonas pašvaldība turpina veiksmīgi darboties uzņēmējdarbības atbalsta un attīstības nodaļu, kas sadarbojas ar Madonas uzņēmēju klubu, un biznesa inkubatoru „Magnuss”, kas diemžēl pašlaik vairs neinkubē nevienu uzņēmumu. Alūksnē pašvaldībā ir nomainījies uzņēmējdarbības attīstības speciālists, kas nodarbojas ar finansējuma piesaisti uzņēmumiem un atbalsta veidošanu jauniem uzņēmējiem Alūksnes novadā.

Konferences/vizītes/semināri/ pasākumi uzņēmējiem (2014. gada 2 pusgads)

- Dalība Cēsu uzņēmēju kluba tikšanās pasākumos.
- Dalība Alberta koledžas uzņēmējdarbības programmas studentu kvalifikācijas darbu izvērtēšanas komisijā.
- Dalība Madonas novada uzņēmēju forumā.
- Dalība LIAA seminārā „Augstas pievienotās vērtības investīcijas”.
- Dalība DDO pasākumā Jelgavā.
- Dalība konferencē “Social Dialogue as a driver in shaping and improving employment and working conditions in the EU. Konferencē, kas veltīta sociālajam dialogam uzstājās virkne dažādu valstu organizāciju pārstāvji, kas dalījās savos uzskatos un pieredzē par sociālo dialogu, kas ir bijis viens no būtiskākajiem elementiem, kas palīdzējis valsti izvest no krīzes. Katrs runātājs tikai pastiprināja sociālo partneru nozīmi valsts izaugsmē, ko var pierādīt ar skaitļiem, īpašu vērību pievēršot nodarbinātības un bezdarba līmeņa tendencēm. Konferencē ietvaros var secināt, ka sociālajiem partneriem ir visiem spēkiem jācenšas nepieļaut, ka politika pēc krīzes paliek tāda pati kā pirms krīzes, jo likumsakarīgi tas tikai novedīs pie jaunas krīzes un situācija nemainīsies. Jāpanāk situācija, kurā darba devēja un ņēmēja intereses sakrīt, tad var runāt par veiksmīgu sociālo dialogu. Diskusijās vairākkārt tika uzsvērts, ka viens no krīzes faktoriem ir tieši vāji sociālie partneri. Konference minētā pieredze skaidri norāda uz to, ka arī Latvijā sociālo partneru loma ir jāvērtē augstāk, un nevar būt situācija, kurā sociālais partneris saka valdībai, ka netiek darīts pareizi, bet jāveido situācija, ka valdība prasa sociālajiem partneriem “vai tā būs labi un kādi ir Jūsu priekšlikumi”. Ar sociālo dialogu ir jāsāk nevis Eiropas un Valsts līmenī, ar to ir jāsāk jau pavisam maza uzņēmuma ietvaros, kur tiek panākta interešu vienotība gan darba devējam, gan darba ņēmējam.
- Dalība konferencē “Cēsis Pasaulē” Konferencē piedalās Kultūras, Ārlietu Ekonomikas un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju pārstāvji, kā arī pārstāvji no Nodarbinātības valsts aģentūra, LTRK un citām iestādēm. Tāpat interesi par dalību konferencē citās pašvaldībās, (Jūrmalas, Siguldas un Ogres, Madonas) Konferencē “Cēsis pasaulē” galvenais mērķis bija nodrošināt efektīvāku saikni ar novadniekiem ārzemēs. Lai to sekmētu, konferences gaitā meklēsim reālistiskus modeļus, risinājumus, instrumentus un labās prakses piemērus novada sadarbībai ar diasporu.
- Dalība LDDK vadības (Prezidenta Vitālija Gavrilova un ģenerāldirektores Līgas Mengelsones) un LDDK pārstāvju Jolantas Vjakses un Ievas Kustovas vizītē Cēsīs, tikšanās ar Cēsu novada pašvaldības vadītāju Jāni Rozenbergu un Cēsu uzņēmēju kluba valdes priekšsēdētāju Arkādiju Suškinu. Potenciālo pasākuma telpu apskate provizoriskā laika grafika plānošana. (Tikšanās par Latvijas ES prezidentūras ietvaros LDDK organizēto starptautisko pasākumu par reģionālo attīstību un sociālo dialogu, kurā piedalīsies vairāk nekā 150 pārstāvju, tai skaitā Eiropas Komisijas locekļu un deputātu.)
- Vairākkārtējās tikšanās (konsultācija) ar Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības koordinatori Vidzemē Tatjanu Andersoni diskusija par noslēgtajiem darba koplīgumiem darba vietās Vidzemes reģionā, par sociālā dialoga attīstību un citiem jautājumiem par arodbiedrību kapacitātes stiprināšanu.
- Dalība grāmatas “Estonia—Latvia Stories” atklāšanas pasākumā (Estonia - Latvia Stories Book Opening) saņemts uzaicinājums no Igaunijas – Latvijas sekretariāta, jo līdz šim veidota pārrobežu sadarbība uzņēmējdarbības veicināšanai starp Vidzemes reģiona pašvaldībām un uzņēmējiem un Igaunijas pašvaldībām un uzņēmējiem.

- Sadarbībā ar Cēsu uzņēmēju klubu uzņēmēju vizīte Igaunijā. /Cēsu novada uzņēmēju tikšanās ar Igaunijas uzņēmējiem un pašvaldībām/
- LDDK reģionālā vizīte Vidzemē. Reģionālās vizītes ietvaros kopā ar LDDK vadību apmeklēti uzņēmumi: SIA "EKJU", SIA "Eco House International" un SIA "M.E.LAT-LUX" kā arī norisinājusies tikšanās un diskusija ar uzņēmējiem.
- Dalība LDDK gada balvas pasniegšana pasākumā.
- Dalība Cēsu uzņēmēju forumā.
- Dalība Biznesa forumā 2014 / organizē LIAA/

Aktīvākās darba devēju organizācijas (DDO) Vidzemes reģionā – Cēsu uzņēmēju klubs, Valmieras uzņēmēju konsultatīvā padome

Gulbenes pašvaldība/ uzņēmēji:

Joprojām salīdzinoši maza aktivitāte uz kopīgu darbošanos DDO, bet, neskatoties uz to, Gulbenē notiek mērena pozitīvā uzņēmējdarbības attīstība. Par vienu no grūdieniem uzņēmējdarbības attīstībā var uzskatīt par novada priekšsēdētāja Nikolaja Stepanova atgriešanos amatā, kurš pirms tam pildīja Vidzemes plānošanas reģiona vadītāja pienākumus. Taču šobrīd no pašvaldības puses nav atbalsta regulāras sadarbības organizēšanai līdzīgi kā tāda notiek Valmieras pašvaldībā – uzņēmēju konsultatīvā padome. Tam par iemeslu ir vairāki aspekti: pašvaldībai – izveidojoties par novadu, nenotiek regulāras sarunas ar uzņēmējiem un uzņēmēju organizāciju. Kā solis uz priekšu uzņēmējdarbības attīstībā ir Gulbenes novada pašvaldības aģentūrā "Gulbenes tūrisma un kultūrvēsturiskā mantojuma centrs" izveidotā amata vieta: projektu vadītājs (mazās un vidējās uzņēmējdarbības attīstībai).

LDDK 2014. gadā pirmo reģionālo vizīti un tikšanos ar darba devējiem organizēja tieši Gulbenes novadā, kur bez labāko uzņēmumu apbalvošanas LDDK noslēdza arī sadarbības līgumu ar Vidzemes plānošanas reģionu.

Madonas uzņēmēju klubs\ Madonas novada pašvaldība\ biznesa inkubators: šajā pusgadā principā noplakusi uzņēmēju kluba aktivitāte, bet ievērojami uzlabojusies pašvaldības un īpašo uzņēmējdarbības nodaļas aktivitātes. Šī gada pavasarī sākts Madonas novada pašvaldības biznesa ideju konkurss "Madona var labāk!" aizsācis aktīvu mazās uzņēmējdarbības un pašvaldības savstarpējo sadarbību. Līdz šim Madonas novada pašvaldība atbalstījusi 15 uzņēmumus, kopā piešķirot ~24 000 EUR. Atbalstīto ideju vidū - apģērbu dizains, kebabnīca, alus rūpnīca, unikālu spilvenu ražošana, pļavu golfs, Eko rotaļlietu darināšana, loku ražotne, dziļurbumu urbšana utt. Projektu konkurss paredzēts fiziskām personām, kuras vēlas uzsākt uzņēmējdarbību un jaunajiem uzņēmējiem, kuri savu darbību reģistrējuši ne agrāk kā 6 mēneši pirms pieteikuma iesniegšanas biznesa ideju konkursam. Vienas biznesa idejas īstenošanai maksimāli pieļaujama pašvaldības līdzfinansējums ir 2000 EUR. Projekta kopējais finansējums 30 000 EUR. Novadā izstrādāta mājaslapa www.businessmadona.lv, kur pieejama plaša informācija par uzņēmējdarbību Madonā, kā arī noderīga informācija uzņēmējiem un investoriem.

Madonas novadā organizēti dažādi pasākumi uzņēmējdarbības veicināšanai: Madonas novada uzņēmēju forums, Madonas uzņēmēj dienas, forums "Atbalsts uzņēmējiem" un Eksporta darbnīca, īstenots projekts "Jauniešu karjeras izvēles un amata prasmju apguve", izstrādāta stratēģija vietējo cilvēku piesaistei IT nozares attīstībai novadā, piesaistot gan IT uzņēmumus, gan speciālistus.

Līdz ar finansējuma izsīkumu pārtraukta uzņēmumu atbalstīšana biznesa inkubatorā (Madonā, Alūksnē, Cēsīs). Šobrīd tiek pabeigts pārrobežu projekts, kura ietvaros

izveidota sadarbība ar Igaunijas un Krievijas uzņēmējiem, organizētas uzņēmēj dienas, pieredzes apmaiņas braucieni un kontaktbiržas.

Valmieras uzņēmēju konsultatīvā padome/pilsētas dome: Uzņēmēji joprojām aktīvi sadarbojas ar Valmieras pilsētas domi un risina plašu jautājumu klāstu, sākot no infrastruktūras un beidzot ar kultūras un sporta sfēru. Valmieras Uzņēmēju konsultatīvā padome ir aktīvu cilvēku grupa, kas pārstāv uzņēmēju intereses Valmieras pilsētā un darbojas uz nolikuma pamata, kā arī kalpo kā sabiedriskās domas veidošanas instruments. Padome veidota pēc Valmieras pilsētas pašvaldības un vietējo uzņēmēju iniciatīvas ar mērķi veicināt uzņēmējdarbības vides attīstību pilsētā. Uzņēmēju konsultatīvo padomi vada AS „SCO centrs” valdes priekšsēdētājs Jānis Matisons, bet uzņēmēju konsultatīvās padomes priekšsēdētāja vietniece ir AS „Swedbank” Vidzemes reģiona direktore Inese Vīksna.

Tieši Valmierā norisinājās pēdējās no LDDK rīkotajām apmācībām “Divpusējais un trīspusējais sociālais dialogs un cilvēkresursu vadība”

Valmierā darbojas vairāki uzņēmēju klubi: Rotari, Lauvu klubs, „Klubs 13+”, „Ozols”, sieviešu uzņēmēju klubs „Zontas” u.c. Lai arī darbības princips šeit ir ļoti tuvs trīspusējai konsultatīvai padomei tā vēl nav izveidojusies. Sadarbība tiek turpināta, kā ierasts - Valmieras uzņēmēju konsultatīvās padomes ietvaros nemainot tās formātu (divpusējo sadarbību ar uzaicinātajiem klausītājiem – LBAS pārstāvjiem). Neveiksmes cēlonis trīspusējās padomes neveidošanai ir tas, ka Valmierā nav spēcīgu arodbiedrību (tās, kuras ir – piemēram, a/s „Valmieras stikla šķiedra” – veiksmīgi sadarbojas darba devēji ar arodbiedrību uzņēmuma iekšienē, bet nozares arodbiedrību praktiski Vidzemē nav – izņemot izglītības darbinieku arodbiedrības, kas gan maz saistītas ar uzņēmējdarbības vidi), līdz ar to nav arī no arodbiedrību puses vēlmēs organizēties un veidot trīspusēju sadarbību ilgtermiņā, arodbiedrības vai darba ņēmēju pārstāvji aktivizējas tikai situācijās, kad ir kāda darba attiecību problēmas, bet nav aktīvas sadarbībā līdz brīdim, kad rodas šīs darba tiesisko attiecību problēmas. Jāpiebilst, ka arodbiedrību savienības pārstāvji regulāri piedalās konsultatīvās padomes sēdēs, līdz ar to var apgalvot, ka trīspusējā sadarbība te tiek veidota, vairāk neformālā līmenī. Uzņēmēju klubus Valmierā galvenokārt interesē ES finansējuma saņemšanas iespējas, par to viņi arī labprāt runā ar LDDK un aicina uz sava kluba tikšanās reizēm.

Smiltenes uzņēmēju klubs/novada dome lai gan aktivitāte ir mazinājusies tas iesaistījies darbā ar pašvaldību, organizē un īsteno dažādus sociālu dialogu veicinošus projektus novadā. Ir izveidota arī konsultatīvā padome. Plāno jau esošo sadarbību ar pašvaldību organizēt arī turpmāk. Smiltenes uzņēmēju kluba aktīvi sadarbojas ar pilsētas domi it īpaši ar attīstības nodaļu. Neskatoties uz to ka klubs nav LDDK biedrs, tas labprāt sadarbojas ar LDDK, un izrāda interesi par organizētajiem pasākumiem un jau izteicis, vēmi piedalīties uzņēmēju klubu savstarpējos pasākumos. Klubā darbojas tādi uzņēmēji kā SIA „8CBR” a/s „Smiltenes piens” SIA „Smiltenes koks”, kluba aktivitātes atbalsta un iesaistās arī A/s „Stora Enso Latvija” (LDDK biedrs). Salīdzinoši liela lielo uzņēmumu koncentrācija mazā pašvaldībā, rada uzņēmējiem savstarpēji draudzīgu vidi sadarbībai, gan savā starpā, gan sociālajā dialogā ar pašvaldību. Novadā izveidota uzņēmējiem draudzīga vide un te nerodas problēmas izvērst aktivitātes, tās vienmēr tiek atbalstītas no pašvaldības un uzņēmēju puses. Smiltenes pašvaldība ir viena no tām, kur pēc vēlēšanām nomainījās pilsētas priekšsēdētājs, tādejādi Smiltene ir kļuvusi par pilsētu ar visjaunāko priekšsēdētāju. Pašvaldībā regulāri notiek arī tirgi mājražotājiem un amatniekiem veicinot arī viņu izaugsmi un attīstību.

Cēsu uzņēmēju klubs / Cēsu novada pašvaldība: ar šo klubu sadarbību izveidota viziteiktāk, pateicoties tam, ka LDDK reģionālais birojs atrodas Cēsīs, kā arī pastāvošajam pozitīvam sociālajam dialogi starp DDO un pašvaldību. Klubā regulāri

notiek biedru tikšanās, kas parasti apvienotas ar kāda biedra uzņēmuma apskati, klubs labprāt aicina uz savām sanāksmēm LDDK un arī pašvaldības pārstāvjus un labprāt piedalās viņu organizētajās aktivitātēs. Klubs tiek aicināts arī uz tikšanos novada domē, kur pārrunāti jautājumi par kopējo novada attīstību un uzklausi uzņēmēju ierosinājumi 2014. gada decembrī Cēsu klubs svinēja savu 20 gadu pastāvēšanu. Šajā pusgadā klubs kopā ar LDDK reģionālo koordinātoru devās pieredzes braucienā uz Igauniju.

Braucienā parādījās, ka Latvijā un Igaunijā principā darbojas divas atšķirīgas sistēmas, ko būtu salīdzinoši grūti apvienot. Jo Latvija vairāk turas pie tradicionālā, bet Igaunija vairāk pie inovatīvā.

Kopumā brauciens vērtējams kā nozīmīgs, ļaujot saprast, ka Latvijā ir vairāk jādomā par inovācijām un netradicionālu pieeju gan ražošanā, gan sociālā dialoga praksē, progresu var panākt tikai ar inovācijām, Ir jāsaprot, ka tas kas derēja vakar, neder šodien.

Pašvaldībām ir vairāk jāuzticas uzņēmējiem, reizēm pat pašiem tiem jāpamet idejas un ir jāizmanto ES piedāvātās iespējas, jo lai kā negribētos to atzīt, bet igauņi ļoti māc izmantot visu ES atbalstu un realizēt dažādas idejas, vienlaikus sakārtojot savu infrastruktūru.

Cēsu Novada pašvaldība cieši strādā pie uzņēmējdarbības vides pilnveidošanas, tiek saglabāta tradīcija vienreiz gadā rīkot Cēsu uzņēmēju forumu, lai veidotu ciešāku sociālo dialogu un izprastu uzņēmēju vēlnes. Cēsu novada pašvaldība strādā pie industriālo zonu sakārtošanas, ko vēlas maksimāli pielāgot uzņēmēju vajadzībām. Arī sabiedriskā infrastruktūra tiek uzlabota, tiek atjaunoti ceļi, un veikti ievērojami ieguldījumi slimnīcā, atklāts jauns bērnudārzs un veidotas papildus grupas esošajos objektos. Atklāta multifunkcionāla koncertzāle Cēsis, kur jau norisinās daudzi ievērojami koncerti un semināri un, kur arī LDDK, sadarbībā ar Cēsu novada pašvaldību, organizēs reģionālajai attīstībai un sociālajam dialogam veltītu starptautisko pasākumu Latvijas kā ES prezidējošās valsts ietvaros.

Cēsis pilnībā atjaunots ugunsdzēsības depo ar apmācību laukumu, kas ir pirmais šāds projekts Latvijā, kā arī izstrādāts projekts dzelzceļa infrastruktūras sakārtošanai un tiek vestas sarunas par vilcienu ekspresi maršrutā Cēsis – Rīga - Cēsis ieviešanu, lai Cēsu iedzīvotāji, kuri strādā Rīgā, un papildus dzīvesvietai Cēsis Irē dzīvokli Rīgā varētu to nedarīt un katru dienu ērti nokļūt uz darbu un atpakaļ.

2014. gadā Cēsis sasniegts augstākais dzimstības rādītājs kāds līdz šim tur ir bijis, līdz ar to iedzīvotāju pieaugums tiecas uz mazāko negatīvo rādītāju kāds bijis, ar iespēju sasniegt nulles pozīciju.

Pašvaldība ir sociālā dialoga paraugs Vidzemē, izveidojusi uzņēmējdarbības nodaļu, kas aktīvi sadarbojas ar uzņēmējiem, izveidota interaktīvā karte potencionālajiem investoriem ar pieejamajiem ražošanas objektiem norādot to telpu plānus un inženierkomunikācijas. Jautājumu pieņemšanā konsultējas ar uzņēmēju klubu, iesaistās uzņēmēju kluba aktivitātēs un labprāt sadarbojas ar LDDK.

Alūksnes uzņēmēju apvienība/ novada dome. „ALTA” joprojām nav izdevies panākt sadarbības līguma noslēgšanu ar pilsētas domi, toties Alūksnē ir vien no pilsētām, kur lielam skaitam darbinieku ir koplīgumi. Pilsētā tiek veikti ievērojami infrastruktūras uzlabojumi kas, pat noveda pie problēmas par darbinieku izvietošanu. Domē turpina darboties uzņēmējdarbības speciālists, kas specializējās uz finansējuma piesaisti uzņēmumiem, mēģinot rast iespējas, piesaistot finansējumu no ES līdzekļiem, kā arī atbalstot jaunus uzņēmumus, piesaistot domes finansējumu. Tiek domāts arī par uzņēmēju izglītošanu, organizējot seminārus un apmācības. Gada nogalē pašvaldība pasniedz labākajiem uzņēmējiem balvu “Pagodinājums uzņēmējdarbībā”. Labprāt tiek veidota sadarbība ar LDDK semināru un apmācību organizēšanā, iesaistot arī savu finansējumu. Pateicoties novada domes aktīvai darbībai, tiek realizētas vairākas aktivitātes uzņēmējdarbības attīstībai tostarp granti jaunajiem uzņēmumiem.

Vidzemes plānošanas reģiona SVID analīze

Stiprās puses	Vājās puses					
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Uzņēmējdarbības attīstības reģioni Cēsis, Valmiera ar labu ceļu un dzelzceļu infrastruktūru. ✓ Igaunijas un Krievijas robežas tuvums. ✓ Katrā novadā ir vis mazs viens uzņēmums, kura apgrozījums pārsniedz 2 milj. EUR. ✓ Madonas Biznesa inovāciju un informācijas centra darbība. ✓ Uzņēmēju un pašvaldību lielā interese par ES finansējuma apguvi. ✓ Cēsu un Valmieras spēcīgu uzņēmēj klubu darbība. ✓ Uzņēmēju klubs un konsultatīvā padome Smiltēnē, kurā apvienoti vairāki lielie reģiona uzņēmumi. 	<ul style="list-style-type: none"> - Mazas sociālā dialoga attīstības iespējas mazajos novados - Arodbiedrību trūkums reģionā - Biznesa inkubatoru trūkums Alūksnē, Valkā, Gulbenē. - Uzņēmēju klubu (apvienību) salīdzinoši vājā aktivitāte (vai neesamība) mazāk attīstītajos novados. - Līdz ar spēcīgu nozaru Arodbiedrību trūkumu nespēja izveidot trīspusējās padomes. - Strauji pieaugošs darbaspēka trūkums tehniskajās nozarēs. - Iedzīvotāju emigrācija uz Rīgu un ārzemēm. - Nestabilā situācija ar uzņēmējdarbības attīstības speciālistu Alūksnē 					
	<table border="1"> <tr> <td style="background-color: #800000; color: white;">S</td> <td style="background-color: #800000; color: white;">V</td> </tr> <tr> <td style="background-color: #800000; color: white;">I</td> <td style="background-color: #800000; color: white;">D</td> </tr> </table>	S	V	I	D	
S	V					
I	D					
Iespējas		Draudi				
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Madonas novada uzņēmēju kluba darbības attīstība, veicinot sadarbību ar pašvaldību un Biznesa inovāciju un informācijas centra ✓ Biznesa inkubatoru attīstīšana Valkā, Alūksnē, Gulbenē. ✓ Turpināt uzņēmēju un pašvaldību izglītošanu, ar semināru un apmācību palīdzību ✓ Turpināt Organizēt Vidzemes uzņēmēju vizītes citos reģionos un citu reģionu viesošanos Vidzemes uzņēmumos. ✓ Organizēt uzņēmēju braucienus uz citu valstu uzņēmumiem. ✓ Ceļu infrastruktūras sakārtošana 		<ul style="list-style-type: none"> - Straujš iedzīvotāju skaita un uzņēmumu samazinājums mazāk attīstītos novados. - Iekšēju personisku un politisku konfliktu, bremzējošā ietekme uz sociālā dialoga attīstību. - Ārvalstu imigrantu straujš palielinājums novados, ko veicina arī darbaspēka trūkums uzņēmumos. - Darbinieku trūkums uzņēmumos, pat ar labu atalgojumu un labām sociālajām garantijām. - Izmaksu un cenu pieaugums, kas pārspēj atalgojuma pieaugumu - Pastiprināti attīstoties reģionu centriem, (Valmiera, Cēsis) samazinās lauku rajonu pievilcība un iespēja piesaistīt kvalitatīvu cilvēk kapitālu. - Biznesa inkubatora darbības izsīkšana. 				

Secinājumi un ieteikumi

Secinājumi:

- 1) Pamatojoties uz to, ka Vidzemē nav aktīvu arodbiedrību, ir maz ticams, ka var veidoties trīspusējas sadarbības padomes, pārsvarā LDDK darbs tiek koncentrēts uz divpusējas sadarbības veidošanu un attīstīšanu.
- 2) Nav jātērē laiks mēģinot aktivizēt sadarbībai tās pašvaldības, kuras to nevēlas – bet gan jāorganizē DDO darbības tā, lai DDO un uzņēmēji iegūst maksimāli daudz informācijas par to, kas notiek pašvaldībā.
- 3) Uzņēmējiem interesē jautājumi pat ES jauno plānošanas periodu, un atbalstu uzņēmējdarbībai jāstrādā pie informācijas operatīvas aprites.
- 4) Aktuāls jautājums par publisko iepirkumu likumu, uzņēmumi maksimāli jāiesaista tā izveidē.
- 5) Sakarā ar obligātiem iepirkumiem ES projektos uzņēmējiem rodas neskaidrības par iepirkumu procedūrām
- 6) Kvalificētu darbinieku trūkums reģionā un apgrūtinājumi darbaspēka ieplūdamam no ārzemēm var novest pie uzņēmumu darbības jaudu samazinājuma.

Ieteikumi, kurus identificējam sarunās ar uzņēmējiem Vidzemē:

- 1) LDDK jāpiedāvā konsultācijas par ES SF un citu finansējumu pieejamību DDO, to aktivitāšu īstenošanas iespējām caur šiem finanšu avotiem.
- 2) LDDK jāorganizē biežākas vizītes Vidzemes reģionā un reģiona uzņēmumos. Kāpēc? Uzņēmēji vēlas pa tiešo (bez e-pastu, telefonu starpniecības) informēt par aktuālajiem jautājumiem uzņēmumu un nozaru kontekstā, par problemātiku ar kuru sastopas veicot uzņēmējdarbību, par sadarbību vai ne-sadarbību ar vietējo pašvaldību un tās ietekmi uz uzņēmējdarbības attīstību; kā arī vēlas rādīt savus uzņēmumus, kas savukārt spēcīgi bagātina LDDK ekspertu pieredzi.
- 3) Uzņēmēji vēlas tik uzaicināti un vēlas biežākas tikšanās par aktuālajiem jautājumiem un nozares jautājumiem LDDK Rīgas birojā.
- 4) Uzņēmēji labprāt organizētos gadā 2 reiz uz kopīgu DDO izbraukumu uz kādu citu reģionu Latvijā, kur varētu tikties ar citiem DDO un uzņēmējiem, lai apspriestu aktuālos jautājumus.
- 5) Uzņēmēji labprāt organizētos gadā reizi kopīgi ar pašvaldību izmantojot LIAA, ĀM EM ES SF līdzfinansējumu organizēties kādā ES valstī pieredzes apmaiņas braucienam.
- 6) Uzņēmēji un pašvaldību darbinieki labprātāk apmeklē mācības un seminārus Rīga, nevis savā reģionā.
- 7) Jāmazina kvalificēta darbaspēka aizplūšana no Latvijas, kā arī diasporas atgriešanās Latvijā.

Prioritātes 2015. gada pirmajam pusgadam:

- 1) Turpināt attīstīt darba devēju savstarpēju sadarbību Vidzemes novados;
- 2) Iesaistīt uzņēmējus pasākumos, kas notiek Latvijas prezidentūras ietvaros
- 3) Turpināt uzlabot darba devēju savstarpēju sadarbību Madonas, Cēsu un Smiltenes novados;
- 4) Attīstīt darba devēju organizāciju sadarbību ar pašvaldībām, aicinot pašvaldības un DDO slēgt divpusējās sadarbības līgumus un/vai vienošanās, vai vismaz veikt regulāras tikšanās;
- 5) Turpināt attīstīt sadarbību ar Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības pārstāvjiem Vidzemes reģionā;
- 6) Veidot jauno uzņēmēju interesi par DDO un sociālā dialoga jautājumiem, dalību DDO un LDDK.

- 7) Veicināt sadarbību ar Vidzemes plānošanas reģionu.

Uzdevumi prioritāšu sasniegšanai 2015. gada pirmajam pusgadam:

- 1) Organizēt novados tikšanās ar esošajiem DDO, lai attīstītu darba devēju savstarpējo sadarbību.
- 2) Organizēt tikšanās ar potenciālajiem novada DDO un LDDK biedriem, informējot par sociālā dialoga būtību, īpašu akcentu liekot uz uzņēmumiem, kas izteikuši vēlmi kļūt par LDDK biedriem
- 3) Organizēt pasākumus uzņēmējiem Latvijas ES padomē prezidentūras ietvaros
- 4) Konsultāciju sniegšana uzņēmējiem par sociālā dialoga, uzņēmējdarbības un ES jautājumiem.
- 5) Turpināt uzņēmēju un pašvaldību izglītošanu, ar semināru un apmācību palīdzību
- 6) Turpināt Organizēt Vidzemes uzņēmēju vizītes, tai skaitā pieredzes apmaiņas citos reģionos un citu reģionu viesošanās Vidzemes uzņēmumos.
- 7) Organizēt uzņēmēju braucienus uz citu valstu uzņēmumiem.
- 8) Atrast un sniegt informāciju par ES fondu pieejamību DDO aktivitāšu realizācijai. Aktivizēt DDO izmantot šīs iespējas.
- 9) Piedalīties uzņēmēju un pašvaldību rīkotos pasākumos uzņēmējdarbības un sociālā dialoga veicināšanai. (semināri, uzņēmēju forumi, uzņēmēj dienas, DDO tikšanās u.c)